

Technologia wytwarzania bransolet pseudospiralnych w świetle badań eksperymentalnych

Albin Sokół¹, Marcin Maciejewski²

1 – Muzeum Archeologiczne w Biskupinie, Biskupin 3, 88-410, albin.sokol@gmail.com

2 – Instytut Archeologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Plac Marii Curie-Skłodowskiej 4, 20-031 Lublin

Słowa kluczowe: archeologia doświadczalna, archaeology of skill, archeometalurgia, Pomorze, późna epoka brązu i wczesna epoka żelaza

Bransolety pseudospiralne są kategorią zabytków datowanych na koniec epoki brązu i początki epoki żelaza, występują w zespołach łączonych z łożyskami polami popielnicowymi, głównie na Pomorzu. Swą formą nawiązują do okazów wykonanych z drutu zwiniętego spiralnie. Przedmioty, które mogły być podobnie wytwarzane – różniące się stylistycznie – znane są również z innych regionów. Być może podobieństwo do artefaktów wykonanych z drutu przyczyniło się do pojawiających się w literaturze głosów, że podczas ich produkcji wykorzystywany był zabieg zgrzewania.

Celem wystąpienia jest próba wyjaśnienia procesu powstawania tytułowych bransolet. Do odtworzenia łańcucha operacji posłużył eksperyment archeologiczny mający za zadanie wypracowanie bazy referencyjnej dystynktywnych śladów ułatwiających interpretowanie zabiegów technologicznych stosowanych przy produkcji omawianych kategorii zabytków. W szerszej perspektywie rzucający dodatkowe światło na obraz pradziejowej metaloplastyki w dobie funkcjonowania społeczności łączonych z kręgiem pól popielnicowych.

Ozdoby metalowe mogły pełnić w epoce brązu i wczesnej epoce żelaza wiele funkcji: między innymi zaspokojenie potrzeb estetycznych, identyfikacja grupowa, manifestacja pozycji społecznej. Są one trudniejsze do poznania niż w przypadku innych przedmiotów metalowych (np. broni i narzędzi). Odtworzenie aspektów technologicznych dla pojedynczych artefaktów rzuca światło na zagadnienia związane z organizacją produkcji metalurgicznej (regionalizacja technologii, jej rozpowszechnianie się i procesy uczenia się, inspiracje stylistyczne), te zaś wpisują się w model kulturowy i zwracają uwagę na asumpt do próby zrozumienia znaczenia i funkcji ozdób metalowych.